

Universitätsbibliothek Paderborn

**Onvs Ecclesiae.|| In hoc libro ... admiranda quædam ac
planè obstupenda, de septem ec-||clesiæ statibus,
abusibus quoq[ue] grauissimis, & futuris eiusdem
calamitatibus ex sanctor[um] pro-||phetijs & ...**

Pürstinger, Berthold

Coloniæ, 1531

VD16 ZV 12498

De ecclesiae translatione ad gentes. Ca. 47

urn:nbn:de:hbz:466:1-29969

S. eo. §. 3. & tium & decoro virtutū. Et infra: Et eras nuda & cōfusionē plena. Et expādi am-
J. eo. §. 21. etum meū super te, & operui ignominia tuā. Et ornata es auro & argento. Simi-
S. c. 38. infi. lam & mel & oleū comedisti, & decora, id est diues in temporalibus facta es vehe-
S. c. 12. i. pr. menter nimis, & profecisti in regnū. s. seculare, quia perfecta eras in decorē meo,
scilicet etiā temporali, quē posuerā super te. Hoc intelligi pōt de statu ecclesiæ ter-
tio quādo ecclesia in temporalibus abūdere cōcepit.

S. c. 12. §. 5. XII § Postea propheta de moderno tempore subiungit, & habens fidutiā in
iñ fi. pulchritudine tua, vt pote in temporaliū abundantia & seculari potentia, fornicati
g. ca. 19. §. 5 ta es in nomine tuo, & exposuisti fornicationem tuam omni transeunti. Et tulisti
& j. c. 60 § 9 vasa decoris tui de auro & argento meo quā dediti tibi, & fornicata es in eis, & pa-
g. ca. 27. §. 1 nem meū, similam oleum & mel posuisti in cōspectu eorum, scilicet alienādō bo-
& j. c. 58. §. 5 na ecclesiæ in prophano vīsus. Loquitur propheta similitudinarie de fornicatione,
& j. c. 66. §. nam sicut mulier præbens venale quod natura nō decet esse venale, dicitur
12. fornicari, sic notatur fornicator, q̄ prece, pretio, vel inordinato amore, vel p̄d-
g. c. 38. §. 9. digalitate præbet venale quod gratis erat dandum, seu in piam causam expendē-
g. c. 23. §. 10 dū. Sequitur: Et post omnes abominationes & fornicationes tuas nō es recordata
g. c. 28. §. 11. dīleḡ adolescentiæ tuae (denotat ecclesiæ primitiuā) quādo eras nuda & cōfusionē
& j. c. 55. §. 1 plena. s. gētibus stultitiae, & Iudeis scādalo, & culcata in sanguine tuo. Et accidit
g. eo. §. 11. & post oēm malitiā tuā, vē vē tibi. Et fecisti tibi prostibulū in cūctis plateis, ad omē
j. c. 63. §. 5 caput viæ & dificasti signū prostitutionis tuae, & abominabilē fecisti decorē tuū,
j. c. 55. §. 8. multiplicaſti fornicationē tuā ad irritandū me.

S. c. 43. §. 7. XIII § Tunc sequitur punitio & gravis ruina, ideo subiungit. Ecce ego ex-
tendā manū mēā super te, & auferam iustificationem tuā, vt pote tribunaliū secu-
g. eod. §. 7. lariū. Dabo te in animas odientiū te, quia effusus es & tuū, & reuelata est igno-
& j. c. 48. §. 5 minia tua super amatores tuos. Congregabo omnes amatores tuos & omnes quos
g. c. 26. §. 12 dilexi, cū vniuersis quos oderas, siquidem ecclesia nō habet infestiores q̄ cleri-
g. ca. 43. §. 6 corum filios & eos, quorum seniores ecclesiarum bonis sunt ditati. Sequitur: Et
& j. c. 47. §. 5 videbūt omnē turpitudinē tuam, & dabo te in manus eōꝝ, & destruent lupanac
g. ca. 51. §. 9 tuū & demolientur prostibulū tuū, id est, locum in quo exercebatur symonia &
& j. c. 58. in lasciuia. Et denudabūt te vestimentis tuis, & auferent vasa deōbris tui, id est, bona
prin. tēporalia, & lapidabūt & trucidabūt te. Et infra: Sodomā & Samariā. i. gētilita-
g. ca. 39. §. 6 tem & synagogā, vicisti sceleribus tuis. Ergo & tu. s. ecclesia, porta cōfusionē tuā
& j. c. 50. §. 4 & cōfundere & porta ignominia tuā, ait dñs deus: Possumus deniq̄ illius ecclē-
g. c. 34. §. 5 siasticā & pronosticatā ruinā propinquitatē coniçere ex octo veletiā pluribus
& j. c. 43. §. 9 signis, que annotat Gerson in oratione prædicta. In eadem autē ruina, quādo ec-
g. eod. §. 11. clesia sua dignitate & opulētia spolietur, ipsa ecclesia aliorum trāsferetur, pro-
g. eo. §. 9. & ut partim supra tactū est, partim ex sequētibus patebit.

¶ De ecclesiæ trāslatione ad gētes. Cap. XLVII.

Votiens filij dei degenerāt, totiens locis mutatis alios deus sibi eligit. Hinc filij Israēl propter sua peccata in Babyloniam transfueſti ac alias multotiens cum sui translatione & synagogā transpositione, veluti præceptorum dei prævaricatorēs, frequenter plecti sunt. Ita deus suam ecclesiā, in synagoga figuratam, ob christianoꝝ malitiā aliorum transfeſſe cōſuevit. Christus em̄ iuſſit discipulos fugere in aliā ciuitatē, quādo ex vna pellerētur. Sedes itaq; Petri primitus de Iudea ad Antiochiā, deinde ab Anthioċēna ciuitate, q̄ domino iubētē, Romanā trāslata est, forsitan causa vtilitatis. Similiter & aliæ sedes episcopales multoties translatae sunt atq; adhuc trāſferrī posſent. Nam episcopus à propria sede pulsus, aut necessitatē coactus, aut vtilitate loci vel populi, quādoq; ad aliā ecclesiā trāſfertur, siquidē cōmuniſ vtilitas priua to cōmōdo eſt preferēda. Hinc dominus ait: Quia & alijs ciuitatibus oportet me euāgelizare regnū dei, quia ideo missus sum.

I § Postquam vero Christiani in Asia & Aphrica deum irritauerunt, tunc ibidem ecclesia frequenter perpessa est singularem stragem & postea transmuta tionem. Ob incolarum equidem facinora Aphricanas ecclesiās Vādali deuasta uerūt & Arrianam impietatem illic seminauerūt. Similiter Sarraceni & Mahu-

Ezech. 16

1. Cor. 1

Ezech. 15

1. Para. 9
J. eo. §. 1. iſſi.

Matt. 10

24. q. i. roga
mus. 7. q. 1.
mūratōis. &
c. ſciās.

Luc. 4. iſſi.

DE ECCLESIAE TRANSLATIONE &c.

metistæ sua superstitione terram Asiaræ, quæ tota prius crediderat, sed eius terrigenæ flagitijs se inuoluerant, fermè totam deluserunt atq; fædauerunt. Interim ecclesia dei Europa, præsertim ad occidentem, vbi tunc pro maiori parte idololatriæ habitauerunt, eis congregata & plurimū aucta opere & sermone nonnulloꝝ sanctoroꝝ viroꝝ, potissimum in Germania. Siquidē Rudbertus Iuanensis episcopus eo tempore Bauariā tortuꝝ noricū vscq; ad Bannoniā inferiorē fide Christi illuminauit. Ipsiꝝ quoq; successores Vergilius & Arno terrā Carantanā tam Illyricam q; Theoconicā Christiana religione decorauerūt. Kilianus insuper & Burchardus populū Franciæ, Germaniæ, seu orientalis in fide orthodoxa instruxerunt. Alij deniq; ac alij in diuersis Alemaniæ terris ecclesiæ ampliauerunt vsquadeo quod Alemania iam tota multis ecclesiis est referta, & sacra supellecili dotata. Pariter & Adalbertius episcopus & Stephanus rex Vngariam Pannoniamq; inferiorem necnon Stanislaus Sarmaciam regionem amplissimā in fide catholica imbuerūt, prout etiā pleriq; ali in cæteris locis & prouincijs Europæ occidentalis ecclesiæ erexerūt, ita eo in tempore Imperium Romanum cum tota fermè ecclesia ex Asia alijsve terris orientalibus in Europam, & ad plagam occidentalem translatum est, vbi iam omne vitium ad præcipituꝝ deuenit, vt non solum mysteriū iniquitatis id est facta pietas, sed manifesta malitia præualeat atq; regnet. Ideo deus suam ecclesiæ cum Christianoꝝ damno, visitabit & aliorum extra pristinum locum proculduo transferet, quoniam ipsa ecclesia terrenis rebus onusta, mouebitur de loco suo, ad eam nāq; deus inquit: venio tibi, & mouebo candelabrum tuum de loco suo.

2. Thess. 5:2 Esa. 13 Apo. 2 Hiere. 39 Psalm. 79

Esa. 5: Esa. 1: Esa. 3: Esa. 5: Esa. 1: Esa. 3: Esa. 5: Esa. 8: Matth. 7: Hebræ. 6: Esa. 32: Hiere. 2: Hiere. 8: Matth. 21: Hiere. 11: Hiere. 48: Ozee. 2: Iohel. 1: Deut. 32:

II § Dominus pretereat, & transtulit de Aegypto vinea, per quam intelligit domus Isræl, quæ est ecclesia, de qua Esaias præconizare videt, dicens: Derelinque filia Syon ut umbraculum in vinea, & sicut tuguriū in cucumerario, sic ciuitas quæ vastat. Et infra: Ruit Hierusalē, vos scilicet Christiani depasti estis vinea mea inqt dñs: Et infra: Expectauit vt vinea mea faceret vuas, sed fecit labruscas, vt faceret iudiciū, & ecce iniq;itas. Et nunc ostendā vobis quid faciā vinea mea, id est, ecclesia, quā plantatai super filiuꝝ hominis. Auferā sep̄ eius, & erit in direptionem, diruā maceria eius, & erit in conculationē, & ponā eā desertā, non putabī, & non fodet, & ascendent super eam vepres & spinæ, quasi innuat, vinea sterile per nouos colonus esse plantandā. Ecce elegante comparationē. Nam si deus sum am vineam labruscis senticosisq; virgultis palmites suffocatibus obseptam, ad naturam fructiferam reducere velit, quis aptior modus id agendi quām inutiles stirpes vinea sterilizantes, radicitus euellere, ne falcibus solummodo amputatæ repul lulent: vinea deniq; ipsam, alijs agricolis locatā, nouis rursum ac feracibus palmitib; inserere. Neq; em de spinis vuas, neq; de tribulis fucus colligunt. Quamobrē terra, proferēs spinas & tribulos, reproba est, & maledictō proxima. Sequitur in Propheta; Post dies & annos, vos. f. Christiani conturbemini confidētes; cōsummata est enim ætas, collectio ultra non veniet, plangite super vinea fertili, domus dimissa est, multitudino yrbis relicta est &c.

III § Itidem dominus in Hieremia promit: Ego plantauit in te vinea ele ctam: quomodo ergo cōuera es mihi in prauū vinea aliena? Et infra: Non est vua in vitibus & non sunt fucus in ficalinea; ideo dominus deus noster filere nos fecit, & finita est vendemia; sic Christus arefecit ficalinea, in qua nihil nisi tñ folia inuenit. Rursus in Hieremia dominus: Pastores multi demoliti sunt vinea mea; conculcauerunt partem meam: dederunt portionem meā desiderabilem in desertū solitudinis: posuerunt eam in dissipationē. Et infra: Iazer, id est, auxiliator planxit, dicens: Plorabo tibi vinea sabama, id est, sinistra: propagines tuae transierūt mare, vscq; ad mare Iazer, id est, adiutoriū peruerterūt. Vt eritis de ecclesia moderna in Ozea dñs: Nunc reuelabo (inquit) stultiā eius, & cessare faciā omne gaudiū eius, & Iohel. 1: solennitatem eius, & corrumpam vinea eius. Quia confusi sunt agricultorū, vnde & Deut. 32: vinea est confusa, quoniam de vinea Sodomorū vinea eorum, & de suburbanis Gomorrhae vua eorum, vua fellis & botrus amarissimus.

S. c. 44. §. 8
& J. c. 55. §. 6
S. ca. 46. in
princ.

S. c. 44. §. 6
& J. c. 62. §. 15
J. c. 61. §. 5

S. c. 29. §. 5
S. c. 46. §. 10
S. c. 30. §. 8
S. eo. in pr.
& J. ca. 48.
in prin.

S. c. 43. §. 10
& S. c. 11. in
princ.

S. c. 46. §. 6
& J. c. 50. §. 7

S. c. 39. §. 1

S. c. 43. §. 20

S. c. 40. §. 2

S. c. 14. §. 15
& J. c. 49. §. 6

S. c. 46. §. 15
Quāob

C A P I T V L M. XLVII. Fo. LXXXV.

III § Quamobrem dominus vineæ, qui est Christus Iesus, veniet & per Mar. 12
 det colonos, i.ecclesiasticos, & dabit vineam alijs, quoniam coram eodem domi-
 & J.c.62. §.6 no ludæi rati sunt, inquietantes; Dñs vineæ malos male perdet, & vineam suam lo Mat. 21
 cabit alijs agricolis, qui reddat ei fructum temporibus suis. Mittet nancj angelus Apo. 14
 falcē suā acutā in terrā Christianog̃ & vindemiat vineam terræ, & mittet in la-
 cū iræ dei magnū. Tunc em̃ ecclesia quasi vaga & instabilis per orbem discurret,
 quasiq̃ peregrina aut hospes in mūdo, de vno loco ad aliū migrare cogetur.

V § Vnde ecclesia in Esaiā lamentabiliter conqueritur: Ego sterilis & nō Esa. 49
 pariens, transmigrata & captiuā. Ego destituta & sola. Tunc ad eam dominus, J.ca. 55. §.17
 in fi. Ecce leuabo ad gentes manū meam, & ad populos exaltabo signū meum, & offre-
 rent filios suos, & erunt reges, s.gentium nutriti tui, vultu in terra demissō ador-
 rabunt te, & puluerem pedum tuorum lingent, & scies quia ego dñs. Qui vteri- 4.Esd. 1.
 us in Esdra inquit: Transferam me ad alias gentes, & dabo eis nomen meū ut cu-
 stodiant legitima mea, quoniam me dereliquistis, & ego vos derelinquam, tradā-
 domus, i.ecclesiā vestras populo venienti, qui me non audientes credunt, qui-
 bus signa non ostendi, facient quæ p̃cepti. Vide populum venientem ab orien- Proph. 24
 te, quibus dabo ducatum Abraham, Isaac, & Iacob. Quandoquidem per vineam
 stulti populi Christiani transiui, & ecce totam repleuerant vrtice, & operuerunt Iob. 24
 superficiem eius spinæ, & maceria lapidum destructa erat. Ideo inimici vineam
 eius, quem vi oppreserunt, vindemiant.

VI § Ad hoc facit quod Methodius de Turcis p̃dixit, futuri sunt filii
 Ismael, vt exeant de locis, s.desertis, & deuastent terram & obtineant orbem &
 & j.c.49 § 2 regiones in introitu pacis. Quemadmodum post obitū Gotofredi exierūt Tur-
 ce, exeuntq̃ quotidie, deuastātes terram in introitu pacis, quasi dicat, nullis prin-
 cipibus seu potentatibus Christianog̃ resistentibus, sicut olim fecerunt Carolus
 magnus, Ottones Cæsares, & nōnulli alij boni principes. Quippe hodierni tē-
 poribus, diabolo instigāte, per intestina bella, regibus ac principibus imperij Ro-
 mani & cōmunitatibus Christianis inter se dissidentibus, nobilibusq̃ insultatibus,
 tanta Christianog̃ multitudo gladio perit, vt ecclesia & R̃omanū imperiū debi-
 litetur, ac intantū vt diabolus modo dissoluat manus viror̃ bellatiū, vt facile p̃pa-
 ratū sit iter & ingressus regibus ab ortu solis & potētatisbus ethnicis cōtra eccle-
 siam Romanā & latinā bellaturis. Et sic non erunt qui aduersus inuasores exeant
 ad resistēdū, iuxta illud Apocalypsis: Et sextus angēlus effudit phialam suā in flu- Apo. 16
 men magnū Euphraten, i.in Christianitatē, & siccauit aquā eius vt p̃paretur
 viare regibus ad ortū solis. Ecce hæc prophetia demonstrat, in sexto statu iā currē
 te, ecclesiā occidentalē impugnandā esse ab orientalibus, vt pote à Turcīs.

VII § De eiusce inuacione, & ecclesiā ac Romani imperij euerfione, seu
 translatione in veteri prophetia dicitur: Ecce oculi domini super regnū peccātū, Amos. 9.
 & deus conteret illud à facie terræ. Ad p̃missa deseruit dictū Esdra; Ecce ficut
 leo concitus de sylva rugiens, vt pote tyrannus supranotatus, emittebat vocē
 hominis ad aquilā, i.ad ecclesiā & regnū Romanū, dic̃: Audi tu & loquar ad te,
 & dicit altissimus tibi, nōne tu es q̃ superasti de quator animalibus, i.monarchijs,
 & c. 31. § 8. de quibus proxime, vel de regno Græcor̃ in quatuor regna diuisa, q̃ feceram re-
 gnare in seculo meo. Et iudicasti terrā non cū veritate: tribulaisti em̃ manuetos,
 & c. 38. § 4. læfisti quiescentes, dilexisti mēdaces, & destruxisti habitationes eoꝝ qui fructifi-
 & j.c.62. § 15. cabāt, & humiliasti muros eoꝝ q̃ tibi nō nocuerūt. Et ascendit cōtumelia tua ad
 c. 48. i.pr. altissimū & superbia tua ad fortē, s.deū, & respexit altissimus superbia tua, & ecce
 c. 48. §.6. finita sunt, & scelerā eius cōpleta sunt, propterea nō apparet tu aquila. Ecce Ro-
 mani imperij interitū. Idē dicit de cōpletione tēpox, vt inferius habebitur.

VIII § Sequitur in Esdra: Et erat regnum eorum exile & tumultu plenū, 4.Esd. 12
 & ecce ipsa non apparet, & omne corpus aquile incendebatur, & expauesce-
 bat terra valde. Aquila est regnū qđ visum est Danieli, sed nō est illi interpretatū.
 Et ecce dies veniūt, & exurget, s.Romanor̃ regnū sup terrā, & erit timor actior
 omnī regnō, s.Assyrior̃, M̃cedor̃, & Græcor̃ quæ fuerunt ante eū. Regna-
 c. 11. §.2. bunt aut̃ in ea reges duodecim, forte cōputando à Iulio & Octauio ac à Nerone Aug. 3. deci.

P primo

DE ECCLESIAE TRANSLATIONE AD GENTES

- dei.c.3.&30 primo ecclesiæ persequitore, & deinceps usq; ad decimam persequitionem. Se & J.c.61.§.3
 Eti.c.19. quitur in textu. Nam secundus. f. Octauius (sub quo incepit ecclesia Ch̄o nato) §.ca.9.§.7
 Anth. 3. pre incipiet regnare, ipse tenebit amplius tempus præ duodecim, siquidem Octauius & J.c.65.§.1
 hist. ti. 2. c.6 Augustus regnauit quinqueginta sex annis. Rursus in Esdra: Post tempus regni §.c.44.§.6
 §.1.&.2. illius nascentur contentiones non modicæ, & periclitabitur ut cadat. f. ecclesia, & J.c.61.§.6
 vel Romanū regnū, & non cadet tunc. f. per ruinā ecclesiasticae dignitatis, intelli- §.c.64.§.10
 go, nō extingueat totaliter, ideo subiungit, sed ite, & constituetur in suū initiu. Si & J.c.55.§.9
 De Bru. Au quidem initium Romani imperij habuit tria regna, videlicet Brutii, Anthonij, &
 gu.3. de ciui. Octauij, sic in nouissimiis eius suscitabit altissimum tria regna, & reuocabit in ea
 &c.16. De multa, & dominabunt terræ & qui habitat in ea cū labore multo sup omnes q fu-
 Anth. ibi.c. erent ante hos, propter hoc ipsi vocati sunt capita aquile. Iste enim erunt qui reca-
 §.c.41.§.11. §.10. & de pitulabunt impietas eius, & qui perficiant nouissima eius. Hoc est regnū exile &
 Octauio turbationis plenum. Hæc ex Esdra.
4. Esd.12 IX § De p̄missis pronosticare videat Ioachim abbas, aiens: Erit tribulatio, J.ca.48.§.4
 Ioachim qualis nō fuit ab initio usq; modo, quadrata viues, & subito in Babylone morie- §.eo.§.6 i si
 Danie.5. Dantis, vir mortis es. Sed aliqua bona merita sunt in te. Cede igit maiori & meliori te & J.c.48.§.3
 §.c.41.§.11. quia dñs transtulit regnū tuū. In oriente cōmotio, & post cōmotionē ignis deuo & J.c.48.§.5
 & J.c.48.§.11. rans vniuersa. Totū nanc mundū tyrannus terribilis cōturbabit.
- X § Christus nempe loco abiectorum Christianorū eligit, atq; in eccl
 1. Bir.57. siam reducet paganos, qui apud Birgittam manifeste inquit: Ego faciam sicut
 animal habens multa latibula, quod cū à venatoribus in uno fuerit persequutum,
 in aliud fugit latibulum, sic ego faciam, quia Christiani persequunt me malis operi- §.c.45.§.8.
 bus suis, & ejiciunt me de latibulo. Cordis sui, quasi dicat, Christianorū in me perse- §.c.46.§.11.
 quutio est signū ruinæ eorum indubitatum. Ideo ingredi volo ad paganos, in quo- & J.c.55.§.7
 rū ore nunc sum amarus, ero tamen eis dulcis super mel. Et infra: Scriptū est, filij
 2. Bir.4 regnū ejiciuntur, & filii non regni accipient hereditatē. Sic etiā scribitur: Quædā
 Mat.8. &.12. regina de ultimis finibus venit videre diuitias Salomonis, & audire sapientiā eius
 Luc.11. 3. Reg.10 q; cū vidit, vix præ admiratione habuit spirītū. Qui aut erant in regno eius, nō at-
 tentabant sapientiā eius, nec admirabant diuitias eius. Ego sum ille Salomon in
 figura, Christiani vero sapientiā meā non attendunt, opera despiciunt, promis- §.c.46.§.3.
 onē meā & diuitias meas habēt pro nihilo. Quia filii nolunt hereditatē, extra- & J.c.49.§.4
 2. Birg.5 tu meo replebunt. Et infra: Mittā ergo amicos meos. i. prædicatores, qui Salo-
 monē filii meū. i. nouū Christianū populu introducant in lucū. i. in ecclisiā, que
 ex septē sacramentis, quasi ex septē arboribus subsistit, & requiescēt in sede mea
 i. in fide ecclesiæ. Christiani autem mali, erunt eorum servi.
- XI § Nota, licet regulariter prædicatores hodie non mittant ad infideles, tñ §.ca.32.§.10
 2. Birg.6 Propter desperationē ecclesiastica reformationis Christus in Birgitta mādat eis
 dicens: Propterea dico vobis seruis meis, procedite, inquā, ad paganos & dicite
 sic: Dñs celi & creator omniū facit vobis dici, via cœli aperta est vobis, habete
 voluntatē intrandi cū firma fide, porta cœli stat vobis aperta. In veritate mea di-
 co vobis, suscipiam vos in filios, & ero vobis in patrē quē Christiani contempse-
 runt. Et infra: Ego sum similis boni api, qua si in herba pulchra non inuenierit
 suauitatē, inquit aliam herbā, in qua, etiā si est exigua, figit pedē & extrahit in-
 Bir. extr.84 de dulcedinē quantulacunq; ac recolligit, donec apariū fuerit impletū. Et infra:
 Luce.14 Eligam mihi pauperes. i. paganos despectos, & dicā eis: Ingredimini & quiescite
 in brachio charitatis meæ, quē admodū dñs in Luca: Exi cito in plateas, & pau-
 peres ac debiles & caecos introduce. Sequitur in Birgitta: Vos aut qui mei esse de- §.c.46.§.1
 beretis, & spreueritis, venite secundū voluntatē vestrā, rēpore vestro, & in tēpore §.c.44.§.13
 meo, r̄pote in die iudicij particularis, dabitur vobis, tantum de tormentis quan & J.c.55.§.3
 tum dilexistis voluptatem vestram.
- XII § Ex supra notatis, tum veteribus, tñ modernis prophetijs certū fe-
 re habemus futuram & propinquam latinæ ecclesiæ transpositionem cum no- J.c.64.§.4.
 stra pernicie atq; strage horrenda, quam à nobis auertere, vel saltem in benignā & j.ifi.cōc.
 postri

nostri correptionem conuertere dignetur, facta impræsentiarum mentione de quatuor regnis & monarchijs mundi, congruum est ut de eisdem regnis & eorum circumstantijs aliquid exposiamus.

De regnis & monarchijs huius seculi. Cap. XLVIII.

S. c. 44. §. 1. Aniel ait: Deus mutat tempora & ætates, transfert regna atq; consti- **Danie. 2**
tuit. Distinxit quoq; quatuor regna, quæ ab initio mundi hactenus in

gubernatiōē fuerunt. Post diluvium quippe Babylon fuit principiū re **Gene. 10**
gni Nemroth in terra potentis. Daniel vero ponit, primum regnum
aureum in Assyria vel Niniue fuisse per Ninum filium Beli inceptum, & durasse
vñq; ad Sardanapalum, quem Cyrus seu Darius rex Persarum vicit, constitutq; **1. Esdr. 1.**
secundum in Media regnum argenteum. Quandoquidem dixerat rex Persarū,
Omnia regna terræ dedit mihi dominus deus cœli. Deinde Alexander magis- **1. Mach. 1.**
percussit Darium regem Persarum & Mœdorum, & obtinuit omnium mupitio. **S. c. 47. §. 7**
§. c. 47. §. 7 nes, Tunc incepit æreum regnum, videlicet Græcorum, quod postea in quatuor **Danie. 11.**
§. c. 69. §. 10 regna diuīsum est. Super quod tandem venerūt Trieres & Romani, per quos cō- **4. Esdr. 11.**
§. c. 32. §. 11 stitutum est ferreum regnum, s. Romanorum, in Esdra significatū per aquilā, vt **Danie. 4**
& §. ca. 49. iam dictum est. Excelsus em̄ deus dominatur super regnū hominum, & cuicunq;
§. 20 voluerit, dat illud. Luxta voluntate etenim suam facit, tam in virtutibus cœli, q; **Danie. 7**
in habitatoribus terræ, & non est qui resistat manui eius.

S. c. 47. §. 8 I § Illa quatuor orbis regna, sunt quatuor magna bestiæ, quas Daniel de-
scribit inter alia, dicens: Regnū quartū, vtpote Romanorū, erit terrible & inter-
§. c. 2. §. 2. ra maius omnibus regnis, & deuorabit vniuersam terrā & concubabit & cōmi-
nuet eam. Nam Romanū regnū est maius dignitatis, & sub eo Christiana religio
§. c. 46. §. 9. & **§. c. 46. §. 9.** per vniuersum mundū cōminuit terrā, i. terræ das delicias. Post illud Romanorū
§. ca. 61. §. 4. regnū regnabit magnus Antichristus vñq; ad tēpus & tēpora & dimidū tēporis,
§. ca. 50. §. 3. vt pater in Daniele, & plenius infra tradet. Eadē deniq; quatuor regna significan-
tur per quatuor cornua à Zacharia visa, quæ ventilauerūt synagogā. Et secundū **Zach. 1.**
§. c. 2. §. 3 vñ intellexūt intelliguntur per quatuor animalia ab Ezechiele visa. **Ezech. 1.**

II § Methodius insuper in suis reuelationibus de illis quatuor regnis re-
fert, quonodo Ionitus quartus filius Noe primus inuentor astronomiæ, docuit
Nemroth nepotem Cham ex Chus, in quibus influentijs astrologie deberet incipe-
re regnare sup terrā, & ædificata est Babylon magna, in qua regnauit Nemroth.
J. ca. 52. §. 2 Per hoc dictū Methodius non affirmat astrologiæ dogma, sed potius innuit, Io-
nitum ex arte astronomiæ finixisse astrologicā superstitionem, quā Nemroth do-
cuit, ideo subiungit: Post hoc didicerunt omnes gentes constituere sibi regnū, &
pugnauerunt ad inuicem regna. Ulterius Methodius ponit primū flagellum sy-
nagogæ à rege Assyriog; inflictū, dicens: Nemroth i. Pharaō, deuicit Aegyptū,
vbi filij Sem. i. Iudei, fuerunt captiui. Deinde Methodius memoratur secundi fla-
gelli synagogæ, vbi ait: Nemroth gigas primus fundator Babylonie, Assyriog;
& Chaldæog; metropolis, primū super terram regnū Babylonis super omnia re-
gna gentiū obtinuit primatū, vñq; ad Nabuchodonosor, qui captiuauit Iudeos.
Illud regnū tēpore sui filii Balthasaris cessauit, & per Dariū filiū Assueti Mœdia
ad Mœdos & Persas & Aethiopes translatū est, Cuius successor Choris Persa, q;
& Cyrus & Spartacus nuncupatur, filios Israel Babylonie captiuos liberauit,
Deinde Alexander magnus filius Philippi regis Macedonij siue Græco-
occidenti Dariū ultimū regem Persarū. Tandē quartū regnū, s. Romanorū incepit à
Romulo vel conuenientius ab Octavio Augusto, dicitur Christianorū. Nam di-
gnitas huius imperij obtinet venerationē, pollēs per Iesum Christū qui pepēdit
in cruce, sub qua orbis terraꝝ munitur, ac fines mundi secundū latitudinē, longi Ephe. 3
tudinē, altitudinē, & profundū cōseruant. Huc vñq; Methodius.

§. c. 26. i pr. III § Illa præterea quatuor capita, i. principatus mundi & potestates te- **Luc. 22**
§. c. 45. i pr. nebratum sunt ex septem capitibus draconis vel bestiæ, quam Iohannes vidit de **Apo. 13**
mari ascendentem, & habētem capita septem, & super eadem capita vidit nomi-
na blasphemiaꝝ, quia singula sequuta sunt diabolū, deū spērrentia. Primū caput **Gene. 4.**
§. co. in pri. fuit Cain, qui ecclesiam malignantium incepit, eisq; præfuit, & ædificauit primā **Psal. 25**
ciuitatē